

POSTANOWIENIE

Dnia 11 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Beata Janiszewska

w sprawie z powództwa K.B.
przeciwko P.S.A. w W. i Szpitalowi Specjalistycznemu (...) w W.
o zapłatę, rentę i ustalenie,
na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 11 lutego 2021 r.,
na skutek skargi kasacyjnej powódki
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 3 grudnia 2019 r., sygn. akt I ACa (...),

**zwraca skargę kasacyjną wraz z aktami sprawy Sądowi
Apelacyjnemu w (...) w celu usunięcia dostrzeżonego braku w
postaci niewykazania, że radca prawny M. P., której doręczono
odpis skargi kasacyjnej powódki, była umocowana do działania
w postępowaniu kasacyjnym w imieniu P.S.A. w W., oraz w celu
wykazania przez adwokata P. N. umocowania do wniesienia
skargi kasacyjnej w imieniu małoletniej powódki.**

UZASADNIENIE

Powódka K. B. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...) W toku postępowania przed Sądem pierwszej instancji pozwana P. Spółka Akcyjna z siedzibą w W. przedłożyła pełnomocnictwo, w którym pozwana jako

mocodawca zawarła zastrzeżenie, że pełnomocnictwo wygasa z chwilą rozwiązania stosunku pracy łączącego pełnomocniczkę i P. S.A. w W. (§ 2 ust. 2 - k. 112). Sąd drugiej instancji doręczył odpis skargi kasacyjnej na adres pełnomocniczki ww. pozwanej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Ukształtowanie pełnomocnictwa w opisany wyżej sposób oznacza w istocie opatrzenie go terminem końcowym. Zakończenie każdego stosunku pracy jest bowiem zdarzeniem przyszłym i pewnym, choć data nadejścia tak oznaczonego terminu zwykle pozostaje nieznana.

Zastrzeżenie, że pełnomocnictwo procesowe wygasa w określonym terminie, rodzi konieczność badania, czy umocowanie do działania w sprawie istnieje w czasie dokonywania przez pełnomocnika czynności procesowych. W takich sytuacjach nie znajduje zastosowania art. 94 § 1 *in principio* k.p.c. przewidujący, że wypowiedzenie pełnomocnictwa procesowego przez mocodawcę odnosi skutek prawny w stosunku do sądu z chwilą zawiadomienia go o tym. Nadejście terminu końcowego, powodującego ustanie stosunku pełnomocnictwa, niewątpliwie jest zdarzeniem prawnym odmiennego rodzaju niż wypowiedzenie pełnomocnictwa. Przywołany ostatnio przepis nie powinien być natomiast wykładany w sposób rozszerzający, tj. prowadzący do objęcia nim także zdarzeń prawnych innych niż czynność wypowiedzenia pełnomocnictwa.

Z art. 94 § 1 k.p.c. wywodzona jest norma o charakterze wyjątkowym, nakazująca traktowanie jako pełnomocnika osoby, która w istocie nie jest już umocowana do reprezentowania mocodawcy, gdyż stosunek pełnomocnictwa ustał wskutek wypowiedzenia (wyrok Sądu Najwyższego z 24 lutego 2006 r., II CK 425/05). W wyniku zastosowania art. 94 § 1 k.p.c. czynności procesowe sądu podejmowane w sytuacjach objętych zakresem tego unormowania nie stanowią przejawu naruszenia przepisów postępowania i nie prowadzą do nieważności postępowania nawet w razie faktycznego pozbawienia strony możliwości obrony jej praw (postanowienia Sądu Najwyższego: z 2 lipca 2002 r., I PZ 58/02, z 4 listopada 2010 r., IV CSK 181/10, z 13 grudnia 2018 r., I UK 479/17).

Zasadniczo przepisy regulujące postępowanie cywilne nie wymagają od sądu każdorazowego poszukiwania z urzędu, czy zachodzą okoliczności, które mogłyby prowadzić do wadliwości proceduralnych, nawet powodujących ryzyko nieważności postępowania. Z tego powodu Sąd, o ile nie wystąpią uzasadnione przesłanki, nie podejmuje działań zmierzających np. do zbadania, czy strona postępowania żyje, czy została ubezwłasnowolniona itd. Brak wiedzy o zaistniałych obiektywnie okolicznościach nie usuwa jednak skutków tych wadliwości, toteż w razie uzyskania informacji świadczących o możliwości wystąpienia uchybień, powinny być podjęte przeciwdziałające im czynności.

W przypadku pełnomocnictwa, które zostało złożone do akt niniejszej sprawy i podlegało ocenie Sądu, zasadne jest przyjęcie założenia o konieczności badania istnienia umocowania po stronie osoby dokonującej czynności procesowych. Z treści dokumentu pełnomocnictwa wynika bowiem temporalny zakres umocowania wskazanej w nim osoby, a w konsekwencji powstała potrzeba ustalenia, czy czynność w postaci złożenia odpowiedzi na skargę kasacyjną, podjęta kilka miesięcy po udzieleniu pełnomocnictwa, znajdowała podstawę w istniejącym nadal umocowaniu. Skoro Sąd za skuteczne uznał udzielenie pełnomocnictwa opatrzonego terminem końcowym, to, wobec niemożności zastosowania art. 94 § 1 k.p.c., zobligowany jest do bieżącego czuwania, czy pełnomocnik pozostaje nadal umocowany do działania w imieniu strony postępowania.

Na marginesie wypada zauważyć, że przedłożone przez pozwaną pełnomocnictwo może nasuwać wątpliwość co do prawidłowości umocowania pełnomocnika również na wcześniejszym etapie postępowania, co jest istotne przy badaniu okoliczności, które Sąd Najwyższy, rozpoznając skargę kasacyjną, powinien wziąć pod uwagę z urzędu.

W związku z powyższym konieczny okazał się zwrot skargi kasacyjnej wraz z aktami sprawy do Sądu drugiej instancji, w celu usunięcia braku polegającego na niewykazaniu umocowania r.pr. M. P. do działania w postępowaniu kasacyjnym, uzasadniającego doręczenie temu pełnomocnikowi odpisu skargi kasacyjnej przeznaczonej dla pozwanej P. S.A. w W.

Odrębną przyczynę zwrotu skargi stanowi sposób ukształtowania treści załączonego do niej pełnomocnictwa udzielonego adw. P. N. (k. 971), z którego to pełnomocnictwa nie wynika, by mocodawcą była sama powódka. O działaniu przez adw. P. N. w imieniu Z.B., czyli matki powódki, mowa także w treści skargi kasacyjnej, w której ww. adwokat wskazał, że jest pełnomocnikiem Z. B. i działa w jej imieniu, jako przedstawicielki ustawowej małoletniej powódki (k. 963). W taki sam sposób pozycja tego pełnomocnika została oznaczona w pozwie, ze wskazaniem, że jest pełnomocnikiem Z. B. i M. B., rodziców małoletniej powódki (k. 2, pełnomocnictwo - k. 99), jak również w apelacji (k. 795).

Daleko idące wątpliwości budzi również poświadczenie przez ww. pełnomocnika odpisu pełnomocnictwa za zgodność z oryginałem: w dniu 6 marca 2020 r., podczas gdy odpis ten został, wraz ze skargą kasacyjną, nadany przesyłką pocztową na adres Sądu Apelacyjnego w dniu 5 marca 2020 r., co wynika z daty stempla pocztowego na kopercie przesyłki (k. 974).